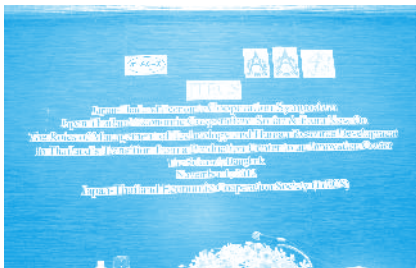

ร่วมขับเคลื่อนประเทศไทย จากฐานการผลิตไปสู่ฐานด้านนวัตกรรม

พศ.ประยูร เชี่ยววัฒนา

นายกสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)

prayoon2554@gmail.com

40 ปีของ JTECS

เมื่อวันที่ 1 พ.ย. ที่ผ่านมา มีการจัดงานเฉลิมฉลองวาระครบรอบ 40 ปีของการก่อตั้งหน่วยงาน Japan Thailand Economic Cooperation Society (JTECS) หลายคนอาจจะไม่คุ้นเคยกับชื่อนี้ แต่หากบอกว่า JTECS คือองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นในประเทศไทย ญี่ปุ่น เพื่อร่วมมีสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในประเทศไทยของ สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) หรือ ส.ส.ท. ส่วนใหญ่ก็คงถึงบางอ้อกัน ผมขอถือโอกาสนี้ขอขอบคุณ JTECS และพนักงานของหน่วยงานนี้ ซึ่งได้ทำงานหนักมาตลอดสี่สิบปีที่ผ่านมา ด้วยการปิดทองหลังพระ สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของสมาคมฯ จนเติบโตมาดังที่พวกเราเห็นกันทุกวันนี้

ในงานดังกล่าว ผมได้รับเชิญเป็น Keynote speaker เพื่อบรรยายถึงบทบาทและทิศทางของสมาคมฯ สาระสำคัญที่ผมบรรยายในวันนั้น หากสรุปเป็นประโยคสั้นๆ ก็น่าจะเป็น “การร่วมขับเคลื่อนประเทศไทยจากฐานการผลิตไปสู่ฐานด้านนวัตกรรม” ผมขอสรุปเนื้อหาสำคัญที่ผมบรรยายในวันนั้น เพื่อร่วมแบ่งปันกับท่านผู้อ่านและหากจะมีความเห็น ข้อเสนอแนะ หรือคำติชมอย่างไร ร่วมพูดคุยกันได้ตามอีเมลข้างต้นครับ

การก่อตั้งและบทบาทของ

สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) หรือ ส.ส.ท.

ส.ส.ท. ก่อตั้งขึ้นในเดือนมกราคม 2516 ประมาณครึ่งปีหลังการก่อตั้งของ JTECS ผู้มีบทบาทสำคัญในการก่อตั้ง คือ คุณสมหมาย สุนทรกุล อดีต รมต.ว่าการกระทรวงการคลังของไทยและอาจารย์ ไชยุมิ โงะอิจิ นักการศึกษาผู้ก่อตั้งหอพักวัฒนธรรมแห่งเอเชีย (Asia Bunka Kaikan-ABK) และ Association for Overseas Technical Scholarship (AOTS) ผู้ร่วมก่อตั้งทั้งสองท่านได้กำหนดหลักการสำคัญ ในความร่วมมือของหน่วยงานไทยและญี่ปุ่น (TPA & JTECS) สองประการ ได้แก่

- 金は出しましが、口は出さない ญี่ปุ่นจะให้การสนับสนุนทางการเงิน

โดยให้ความเป็นอิสระในการบริหารงานกับฝ่ายไทย

- 窓口の本か ช่องทางการประสานงานผ่านช่องทางเดียว คือ ส.ส.ท. กับ JTECS

สำหรับเป้าหมายของการก่อตั้งสมาคมฯ ก็เพื่อสนับสนุนให้มีการพัฒนาขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีการผลิต และการจัดการของอุตสาหกรรมภายในประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันตลอดระยะเวลาเกือบสี่สิบปีที่ผ่านมา กิจกรรมของสมาคมฯ ได้รับความสนับสนุนอย่างดียิ่งจากคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาต่างๆ จากวิทยากรในภาคอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ นอกจากนี้ ยังมีนักเขียนซึ่งช่วยในการพัฒนาตำราและวารสาร อาจารย์ด้านภาษา ซึ่งพัฒนาหลักสูตรทางด้านภาษาและวัฒนธรรม ตลอดจนไปถึงผู้อำนวยการด้านมาตริวิทยา ผู้ร่วมในการก่อตั้งและพัฒนาบริการสอบเทียบของสมาคมฯ จนถึงทุกวันนี้ การขยายตัวเติบโตของสมาคมฯ คือผลแห่งความร่วมมือร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวกันของผู้มีพระคุณดังกล่าว ตลอดจนรวมถึงพนักงานของสมาคมฯ ที่ทุ่มเททำงานมาตลอด และกรรมการบริหารสมาคมฯ ผู้ให้การชี้แนะและกำกับด้านนโยบาย

ตลอดระยะเวลาประมาณสี่สิบปีที่ผ่านมา สมาคมฯ ได้ร่วมสร้างผลงานต่างๆ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

สายงานโรงเรียนภาษาและวัฒนธรรมและสิ่งพิมพ์ มีการจัดสอนหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นสำหรับนักศึกษา ช่างเทคนิคและวิศวกรไทย ในภาคการผลิตและหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวญี่ปุ่น ทั้งหมดเป็นจำนวน 15,000 หลักสูตร มีผู้เข้าร่วมกว่า 200,000 คน

นอกจากนี้ สมาคมฯ ยังมีการจัดพิมพ์ตำราทางด้านเทคโนโลยีการผลิตและการบริหารจัดการ โดยส่วนหนึ่งแปลจากหนังสือที่ได้รับการนิยมนอย่างสูงของญี่ปุ่น อาทิ หนังสือด้านการควบคุมคุณภาพ การลดต้นทุนการผลิต กิจกรรม 5ส ไคเซ็น เป็นต้น ตลอดเวลาเกือบสี่สิบปี

ที่ผ่านมา สมาคมฯ มีการพิมพ์ตำราดังกล่าวจำนวน 725 รายการและพิมพ์จำหน่ายออกไปแล้ว 6.8 ล้านเล่ม

สายงานการศึกษาและฝึกอบรม เน้นการจัดสัมมนาหลักสูตรระยะสั้น สำหรับผู้ทำงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการของไทย หลักสูตรต่างๆ มีตั้งแต่ การลดต้นทุน การควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ TQM, TPM, Lean production เป็นต้น สมาคมฯ ได้จัดอบรมสัมมนาในหลักสูตรต่างๆ ดังกล่าว กว่า 25,000 หลักสูตร มีผู้เข้าร่วมกว่าหนึ่งล้านคน นอกจากนี้ สายงานยังมีการจัดการแข่งขัน 5S Award, TQC Award, Lean Production Award เป็นต้น เพื่อให้มีการนำเสนอกรณีความสำเร็จของบริษัทต่างๆ ในประเด็นเหล่านั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในวงการอุตสาหกรรม

สายงานบริการสอบเทียบเครื่องมือวัดอุตสาหกรรม กิจกรรมส่วนนี้ เริ่มเปิดให้บริการในปี 1983 ทั้งนี้ ห้องปฏิบัติการสอบเทียบดังกล่าวให้บริการในหน่วยวัดและช่วงการวัด ซึ่งครอบคลุมความต้องการของภาคอุตสาหกรรม กับทั้งมีการพัฒนาให้บริการในหน่วยวัดใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้บริการเครื่องมือแพทย์ ห้องปฏิบัติการทั้งหมดของสมาคมฯ มีการขอการรับรอง ISO17025 ก่อนการให้บริการเสมอ ดังนั้น ผู้ใช้บริการ จึงสามารถวางใจในคุณภาพและความวางใจได้ของการสอบเทียบได้ ตลอดเวลาเกือบสามสิบปีที่ผ่านมา สมาคมฯ ได้สอบเทียบเครื่องมือวัดกว่า 400,000 รายการ ในปัจจุบัน มีบริษัทต่างๆ มารับการบริการจากสมาคมฯ ปีหนึ่งกว่าสามพันบริษัท

ในช่วงเกือบสี่สิบปีที่ผ่านมา สมาคมฯ ได้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการและการผลิตสู่ภาคอุตสาหกรรมไทย ทั้งนี้ตั้งแต่เทคโนโลยีการทำแม่พิมพ์ การเชื่อมโลหะ การประหยัดพลังงานความร้อน การประหยัดพลังงานไฟฟ้า QCC/TQC, PM/TPM, VA/VE, 5S, Kaizen, Lean production, shindan เป็นต้น เทคโนโลยีเหล่านี้มีความสำคัญในการสร้างสรรคไทย ให้กลายเป็นฐานการผลิตที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพแห่งอาเซียนได้สำเร็จ

การก่อเกิดของ AEC และบทบาทของ อ.ส.ท. ต่อแต่ในปี

อย่างไรก็ตาม การปรับค่าแรงขั้นต่ำและอัตราเงินเดือนแรกเริ่มของผู้จบปริญญาตรีของไทย เริ่มส่งผลต่อต้นทุนการผลิตภายในประเทศ ขณะเดียวกับที่ประเทศรอบข้าง ตั้งแต่เวียดนาม อินโดนีเซีย ได้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพในการผลิตให้ดีขึ้น ขณะที่ยังคงความได้เปรียบด้านค่าแรงที่ยังต่ำอยู่ นอกเหนือจากนี้ การก่อเกิดของประชาคมอาเซียน ซึ่งทำให้การส่งออกของผลิตภัณฑ์ไปมาภายในภูมิภาค เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว โดยปราศจากภาษีศุลกากร เงื่อนไขทั้งหมดดังกล่าว ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการปรับตัวจากฐานการผลิตซึ่งมีจุดเด่นที่ค่าจ้างแรงงานถูก ไปสู่ฐานด้านนวัตกรรมที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มสูงๆ ได้

นั่นจึงเป็นที่มาของเป้าหมายสำคัญสำหรับสมาคมฯ ในอันที่จะร่วมกับภาคอุตสาหกรรมของประเทศ เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยจากสถานะที่เป็นฐานการผลิต ให้ปรับเปลี่ยนไปเป็นฐานแห่งนวัตกรรม ที่สามารถสร้างเสริมมูลค่าเพิ่ม อันจะเป็นหลักประกันสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนของประเทศไทย

ผมมีความเห็นว่า การที่เราจะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ของภาคอุตสาหกรรมไทย จากที่เน้นการประกอบ หรือการผลิตเป็นหลัก ไปสู่การเพิ่มกิจกรรมส่วนที่เป็นนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มนั้น ควรจะมีขั้นตอนสำคัญดังต่อไปนี้

ก. ขั้นตอนการรับรู้ คือการรับรู้ ได้ยินจากข่าว หรือฟังการอภิปรายถกเถียงกันเกี่ยวกับ นวัตกรรม การวิจัยและพัฒนา

ข. ขั้นตอนความเข้าใจ คือ นอกจากได้ยินได้ฟังแล้ว ยังพยายามอ่านจนเข้าใจได้ว่าทำไมถึงต้องมีการปรับเปลี่ยน ทำไมจึงต้องมีนวัตกรรม แต่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ พอมีเรื่องยุ่งๆ ในธุรกิจ ต้องแก้ไข ก็ล้มราไป

ค. ขั้นตอนของการตระหนัก คือ นอกจากมีความเข้าใจยังให้ความสำคัญ เกาะติด ไม่ว่าจะมีการระงับอย่างไร สมองก็ไม่วางเว้นที่จะคิดถึงเรื่องนี้

ง. ขั้นตอนการลงมือทำ คือ ไม่เพียงครุ่นคิด แต่หากลงมือทำ ด้วยการจัดสรรทรัพยากร จัดหาบุคลากรมีแผนงาน มีการติดตาม

จ. ขั้นตอนแห่งความสำเร็จ หลังจากลงมือทำไปแล้ว ย่อมเกิดปัญหา มีอุปสรรค รวมทั้งผิดพลาดล้มเหลว แต่หากเจ้าของกิจการมีความตระหนัก มีความแน่วแน่ แก้ไขปัญหา จนในที่สุดย่อมประสบความสำเร็จ พัฒนาสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาได้

ในประเทศไทยนั้น กลุ่มอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เริ่มมีความเข้าใจ ตระหนักและกระตือรือร้นดำเนินการไปในรูปแบบต่างๆ แล้ว กลุ่มอุตสาหกรรมขนาดกลางและย่อม ซึ่งมีทรัพยากรจำกัด มีแหล่งข้อมูลจำกัด ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจ ยังไม่ตระหนักในความจำเป็นของการปรับเปลี่ยน ผมเห็นว่า กลุ่มอุตสาหกรรมขนาดกลางและย่อมควรเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สมาคมฯ จะเข้าไปร่วมมือ เพื่อสร้างความเข้าใจ ทำให้เกิดความตระหนักและเกิดการดำเนินการไปสู่นวัตกรรมในที่สุด

การดำเนินต่อแต่นี้ไป ต้องเป็นขั้นตอนตามลำดับการรับรู้อย่างที่ผมกล่าวไปแล้ว กล่าวคือ การจัดสัมมนาให้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็น อาจมีการเชิญวิทยากรจากบริษัทขนาดใหญ่ที่ลงมือทำไปแล้ว เช่น เครือ SCG หรือ PTT มาเล่าประสบการณ์ ขั้นตอนและผลกระทบที่เกิดขึ้นให้ฟัง รวมทั้งมีการจัดทัศนศึกษา ทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น นี่คงเป็นภารกิจสำคัญต่อจากนี้ไป ของสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) ในการสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมไทย ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืนครับ